

handen, dan zou de Amerikaanse hoofdbasis in de *Pacific*, Pearl Harbor, voortdurend aangevallen kunnen worden. Jamamoto wilde die hoofdlanding op Midway combineren met een nevenlanding in het uiterste noorden van de *Pacific*, namelijk op de eilanden Attoe en Kiska in de Amerikaanse Aleoeten – de bedoeling van die nevenlanding was, de Amerikanen er toe te bewegen, een deel van hun marine-eenheden naar het noorden van de *Pacific* te dirigeren in plaats van naar Midway. Hadden de Japanners Midway veroverd en waren aan de Amerikaanse *Pacific Fleet* nieuwe zware verliezen toegebracht, dan, aldus Jamamoto, diende Japan de Verenigde Staten een vredesaanbod te doen.

In maart en april vonden in Tokio heftige discussies plaats over de uitvoerbaarheid van al deze plannen. Zowel de invasie van Brits-Indië als die van Australië werd door de legerstaf afgewezen: alleen al die van Australië zou 12 divisies extra vergen en die zou men aan China en Mandsjoerije moeten onttrekken; bovendien, aldus de legerstaf, had Japan niet voldoende vrachtschepen om die divisies te vervoeren en voortdurend te bevoorraden. Het had al moeite gekost om, zonder Japans normale aanvoer in gevaar te brengen, voor het *Nanjo*-offensief de nodige vrachtschepen bijeen te brengen – het vervoer en de bevoorrading van 12 divisies zouden evenwel schepen tot een totaal van 1½ mln ton vergen. Die kon Japan, aldus de legerstaf, niet missen.

Wat de operaties in het zuiden betrof, werd na lang touwtrekken een compromis bereikt in het Grote Hoofdkwartier waaraan de Contactraad (deze bestond uit vertegenwoordigers van de leger- en vlootafdelingen van het Grote Hoofdkwartier, de minister-president en de ministers van buitenlandse zaken, van financiën, van oorlog en van marine) zijn goedkeuring hechtte: in eerste instantie zou in de Salomons-eilanden (zie kaart II op de pag.'s 16–17) Tulagi en op de zuidkust van Australisch Nieuw-Guinea Port Moresby worden bezet en in tweede instantie zou worden overgegaan tot de bezetting van Nieuw-Caledonië, de Fidji-eilanden en Samoa. Port Moresby in Japanse handen zou betekenen dat Japan de Koraalzee en noordelijk Australië zou beheersen en met de verovering van Nieuw-Caledonië, de Fidji-eilanden en Samoa zou het de directe verbinding tussen Australië en de Verenigde Staten verbreken.

Op 28 april werd over dit alles overeenstemming bereikt en werd de landing op Tulagi op 3 mei, die bij Port Moresby op 10 mei bepaald. Nog belangrijker was dat begin mei óók overeenstemming bereikt werd over Jamamoto's voorstellen die aanvankelijk door velen als hogelijk riskant waren beschouwd. Tegen de opposenten sprak evenwel de Amerikaanse luchtaanval op Tokio: herhaling moest tot elke prijs worden voorkomen